

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hónapra	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepekét követő napok kivételével.	

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyzetes hasábozott garmond sorára 6 kr.	
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket felvesznek:	
Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22)	
Hausenstein és Vogler (Neuer Markt 11.)	
Pestben: Lang Leopold (Erzsébet-tér 9 sz.)	
Nyitóléti cikkek	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Előfizetési fölhívás!

„KELET”
politikai és közgazdasági
napilap

hatodik évnegyedére.

Midőn a közelgő új évnegyed küszöbén az előfizetések megújítására kérjük föl t. olvasóinkat: talán minden dicsekvés nélkül hivatkozhatunk multunkra.

Mi a józan haladás hívei számára kívántunk független közeget teremteni, az erdélyi részekben, különös tekintettel az ország rész sajátos viszonyaira, szükségleteire.

Komoly törekvésünk mennyire közelítette meg az előttünk álló magasztos célt; a kiadó áldozatkészsége mennyire segítette a sikert; széles körű összeköttetések, elismert kezekből nyert irány-
ezikkek, önálló tárczánk és közgazdasági rovatunk, eredeti távirataink, sat. mennyire előgitték ki a méltányos követeléseket: mindennek megítélése a t. közönségen áll. S mi hisszük, hogy e mozgalmas időkben, midőn a közelgő választások által a haza boldogsága, nyugodt fejlődése, vagy hosszú időre való ismételt visszahanyatlása forog kockán, a biztos, következetes haladás hívei nem vonják meg támogatásukat a *„Kelet”* e közlönyétől, mely részéről mindent megtesz, hogy továbbra is kiérdemelje az iránta eddig nyilvánult, mindig fokozódó érdeket, pártolást.

Isten és saját buzgalomunk segítse pártunkat jövőre is nehé, de áldásos munkájában!

Kolozsvár, mártz. 23.

Szász Béla,
felelős szerkesztő.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hónapra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelemztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

M.-Vásárhely, ápr. 18. 1872.

(H.) Bár gondolom, hogy a „Kelet” tisztelet munkatársai közül valamelyik immár megelőzött s e tárgyról, melynek első benyomása alatt állva meg nem állhatam, hogy pár reflexiót róla ne tegyek, immár avatottabb szóval emlékezett meg: mindazáltal engedje meg a t. szerkesztő ur, hogy még egyszer visszatértem a figyelmet ama monumentalis beszédre, melylyel veterán, de még mindig ifjúi erővel rendelkező politikuskunk, Somssich Pál, e most bezárult nagyfontosságú országgyűlés utolsó ülészeit békészté.

Valóban, lehetetlen nagyfontosságának nem neveznünk je törvényhozási ciklust!

Ki nem csak a futó időnek él s jobban tud emlékezni, mint feledni: bizonyára élénken emlékezik még az eszmék-

ben oly gazdag, és oly szép reményekre keltő trónbeszédre, melylyel most három éve a felség az első ülészeit megnyitá. A volt igazságügyér oroslánykormei nem csak amaz okmányon látszottak meg, hanem mély nyomokat hagytak minden hazájáért érő dobogó szívében is.

Minő szép remények, de fájdalom csak szép ábrándok is valának azok!

Mert hisz évszázak mulasztásai vártak kipótolásra s királyunk és kormánya kész munkakedvvel nézett most három éve a megoldás elé.

De, ha összevetjük a megoldásra kitűzött munkahalmazt és az eredményt; a kettő között fekvő távolság vajmi nagy! —

Egy tette, munkára hivatott országgyűlést várt a nemzet s kapott helyette egy a szavak árvizében fuldokló tehetetlen testületet. Napok, hetek, hónapok teltek el és az égető kérdések megoldása helyett szónoklatok, gyanúsítások, rágal-mak iszapolták el a legjobb akaratot, a legbuzgóbb munkavágyat. Az ipar, kereskedelem, tanügy a megmentő falatért esdett — és betörték száját üres frázisokkal. A már egyszer és nagy bajjal tisztába hozott kiegyezés mindig és mindig szönyegre rángatva; a bizalom fent kiölve; a munkakedv alatt megdermesztve; legjobbjaink, kik vérrel, könnyel virasztottak egykor a haldokló haza végvonaglásai fölött; kik ébren tartották bennünk a halálra vált reményt: ingyenélő szájasok által hazaárulóknak dekretálva; a megmérhetlen ambíciónak bálvány emelve; a politikai vakság megéljenezve, — evel szemben egy többség, mely a szabad szó iránti tiszteletből téltenségre engedi magát kárhoztatni; mely az ellenfél kislelkü gáncsai közben csak mérhetlen önfeláldozással végezheti azt a csekély munkát is, melyet eredményül fölmutathat; melyet, mintha kiszámított szándék akart volna az absolutismus gyakorlására kényszeríteni, de, mely ennek dacára is megvédi az alkotmányosság elvét a zsarnokoskodó kisebbséggel szemben; egy többség, mely szellemi és számbeli fensőbbisége érzetének dacára, némán türi és hallgatja az eszeveszettség chaotikus zürzavarát: ime a szomorú kép, melyet a most bezárult országgyűlés fölmutat!

Pedig mi, laikusok, bármily fájdalomosan, de még is csak a távolból alkotuk meg magunknak e szomorú képet. Elképzelhetni már azt a kint, melyet egy oly fenkölt szellemnek kelle kiállnia, mint Somssich Pál, ki mindennek néma szemlélője és így kénytelen bírása mellett hogy legyen, teljes három éven keresztül! —

Nem csodálhatjuk tehát azt a szív mélyéből fakadó keserű panaszhangot, mely az eink zárbeszédén oly fájó hangban vonul végig. A három hosszú év minden napján csöppenként gyűlt hazafi fájdalom mintha megkristályosodott volna lelkében s ellenállhatlan erővel tört volna utat magának az utolsó pillanatban az igazság tiszta eszméiben.

Ő nem vádol senkit; nem sujt és itél el egy pártot sem, — mert mint pártatlanságát megőrző elnöksége minden perczében, most, a válasz alkalmával sem röpít nyilat, melynek hegye bentörhetnék — hanem fölemelkedve az állambölcsesség legfenső polezára, kér és mint mindnyájunkat arra, minek hja okozá nem egyszerű pusztulásunkat, s most is átkos viszál-

inkat, tehetetlenségünket, munkánk eredménytelenségét, soha vissza nem hozható időnk tovarépülését!

A nemzet ismételt határozatával veté meg az alapot, melyen egyetértéssel munkálhatnánk, építhetnénk, de mi utóérhetlen vágyak után rajongunk. Kioltjuk nemzetünk szívében az érdemesek iránti tiszteletet; a lehetetlenséget meg nem mérve: követelünk lehetetlent; szitjuk, mesterségesen szitjuk kül- és bellellenségeink eleveszenét; rontjuk a készenlevőt; hanyatt-homlok rohanunk az ismeretlen mélységnek s mindehez még megoszunk két ellenséges táborra, gyűlöljük egymást, kiirtanók egymást és kezét fogunk még esküdt ellenségeinkkel is, csak hogy meg-ejthessük saját — testvérünket.

S mindezt miért? Mert nincs közöttünk egyetértés!

Bizony Somssich Pál szavai arany-szavak. Vajha minden magyar könyvnélkül megtanulná!

Georgikai felolvasások.

IV.

Az agrariális törvényekről; olvasta april 13-án dr. Haller Károly.

A tudós értekező, hogy érdekes előadásának biztos alapot vessen, a történelmi adatok során ismerteté az agrariális törvények fogalmát. Előadja, hogy a római állam keletkezésakor az összes földterületnek egy harmadrésze „ager publicus” czim alatt az államnak tartatott fen és hogy a meghódított vagy békét ajánlott városok területe teljesen vagy részben szinte „ager publicus” nak nyilvánított.

E földek az egyes állampolgároknak szoktak bérbe adni, de a patriciusok idővel nemcsak kizárták a plebejusokat a használatból, hanem a tized fizetés alul is magukat ki-vonták.

A megrövidített nép ügyét lelkes tribu-nok magukévá tették és sok küzdelem után végre C. Licinius Stolonak sikerült, az agrariális törvényt határozott alakban ismét érvény-re juttatni. E törvény majdnem két századig állt fenn és megteremté a szabad földműves osztályt, melynek Róma nagyságát köszöné! De a népek újabb erőszakosabb ellenségei támadtak a nobilekben, kik nagy latin fundusait rabszolgákkal miveltették és a helyzet egyes felhasználásával elérték azt, hogy az agrariális törvények 108-ban meg lettek szüntetve. Daczára a néptribunok erőlyes fáradozásainak, az agrariális törvény kivált a császár-ság megalapítása óta többé szóba sem jött.

Azonban az ó korban is léteztek rendeletek, melyek az egyes gazdasági ágyak védelmét, fejlesztését célozták, de nem voltak általános érvényűek, mert a kincstári uradalmak jobbágyaira vonatkoztak. A középkori országrendek merev viszonya sem kedvezhetett a földművelés felvirágzásának és így csak lassankint és ujjában jutottak az államok azon meggyőződésre, hogy a jólét és hatalom alap-ját, az állam életerét egyedül a virágzó föld-művelés képezheti.

A korszakot alkotó 1848 szelleme ledöntötte a falakat, melyek a nemesi, polgári és parasztot egymástól elkülönzők, megszüntette a jobbágyi s függettségű viszonyt a vele járt minden zaklattatással együtt. Habár a feledhetlen pozsonyi országgyűlés az urbériség megszüntetéséről és az ősiség eltörléséről hozott törvény lényegesen politikai természetű — tekintve annak közgazdasági roppant jelentőségét, méltán nevezhetjük legfontosabb agrariális törvényünknek! —

Ezen itt csak hiányos és nagyon rövid kivonatban ismertetett bevezetés után, definiálja a tudós értekező az agrariális törvények fogalmát. „Agrariális törvények alatt a szoros értelemben azon törvények összességét értjük, melyek a birtok és tulajdoni viszonyt valamint a telkek felosztását szabályozzák, a mennyiben ezáltal az eddigi viszonyokon változás történik tehát azon újítási törvényeket, melyek a modern nemzetgazdasági tanok befolyása alatt az összes földbirtokviszonyokat gyö-

keresen átalakították vagy azok átalakítására irányozták. Tágabb értelemben azonban ide tartoznak még mindazon viszonyok is, melyek a mezőgazdaság elemeivel a földműveléssel, marhatenyésztéssel, az erdők vizek és más mezői termelési ágak használatával és kezelésével közvetlen vagy közvetett összefüggésben, és azok fentartására, védelmére vagy emelésére és javítására befolyással vannak. Az agrariális törvényhozás továbbá kiterjed azon különféle általános intézkedésekre, melyek a mező- és erdőgazdasági tulajdonnak védelmére és fenn-tartására, annak veszély és károktól megóvására, valamint értékének és jövedelmének emelésére és javítására szolgálnak.”

Ezen általános vázlat után a t. tanár ur szakaszonként ismerteté a magyar törvényhozás és kormány által alkotott agrariális jellegű nevezetesebb törvényeket és rendeleteket. Az I. szak a birtokviszonyok rendezéséről szól és röviden de alaposan ismerteté az 1514. 1791. 1832/6 és 1840. országgyűlési törvényeket, egy szersmind leróva a kegyelet adóját hazánk „leg nagyobb magyarja iránt, ki első mondá ki: „szabad föld és szabad munka.” A halhatatlan Széchenyi ezen eszméjét azonban csak az 1848-iki országgyűlés testesíté meg szentesített törvény alakjában és az urbéri kapcsolatból fennmaradt jog és birtokviszonyok csak leg-ujabban az 1871. LIII. t. cz. által lettek véglegesen szabályozva, miglen a LV. t. cz. az arányosítás és tagosításról intézkedik. A szőlő birtok után járó minden tartozások már az 1868 XXIX t. cz. által megváltás mellett végkép megszüntettek. (Vége. köv.)

Somssich Pál zárbeszéde, a képviselőház apr. 15-iki ülésén.

(Folytatás.)

Létének jogosultságával minden állam csak addig bír, míg rendeltetését a nemzetek nagy családjában betölti; mihiyt erre nem képes, az első vihar elsöpri, vagy ha ez nem következik be, türetil addig, míg vagy magában fölhomlik sátnya élete, vagy idegen érdekeknek tetszik felette rendelkezni. (Nagy tetszés.)

Mily szomorú kilátás, ha rendeltetésünknek meg nem felelhetnénk! — ha pártviszály és visszavonás annyira elgyengítenének, hogy a világ kérdései megoldásánál nekünk jutandó szerepre alkalmatlanoknak találhatnánk! — pedig azok leszünk, ha a nehéz és válságos időkben a kicsinyes ambíciókat, az öns magánérdekeket, a képelet világában repkedő ábrándokat, az elbizakodó önbihtséget, irigységet és az emberi gyöngeségeket uralgó száz meg annyi apró szenvedélyeket legyőzni, mindezeket az okosan számoló gyakorlati bölcsességnek alárendelni, és a közérdeknek áldozatul hozni nem fogjuk: privatum commodum, latens odium, inexpers juvenile consilium: haec tria perimunt regna omnia!

Bocsánat uraim! hogy e tárgy körül ily hévvel és tán bővebben szólottam; (Halljuk! Halljuk!) ánde keblem legbensőbb meggyőződése adá nyelvemre a szavakat, hitemről tettem vallomást, melynek igazságáért aggodalmaimat panaszálom el, melyeknek elhárításáért reményemet fejeztem ki, melyeknek teljesüléséért mindenmet bármikor föláldozni kész vagyok. (Éljenzés.)

Mert én igenis hiszek Magyarország jövőjében, nemcsak, mert szeretem hazámat, mert bizom annak erejében és képességében! — hiszem, hogy Magyarország szép, boldog és szerencsés lehet, de csak úgy, ha az egyetértés égi szelleme szállja meg népeit ha el nem ragadtatva senmi irányban, nem téved szélsőségekre, hanem gyakorlati józansággal ren-dezi alkotmányos szabadságát; ha tiszteli a törvényt, ostromozza a bünt, ha ápolja a vallásos erkölcsiséget és azt magasan felibe emeli a romlottságnak, melyet megbüntét és megvet! (Éljenzés.)

Még egyszer bocsánatot kérek, hogy ismét eltértem tulajdonképeni feladatamtól (Halljuk!) és hogy a lefolyt országgyűlésnek eredményeivel eddig alig foglalkoztam; pedig minden munkának befejezése után az első természetes kérdés, melylyel találkoznunk: sikerült-e? és teljesült-e a hozzá kötött remények?

A munka sikerültnek mondható, midőn az tökéletesen be van fejezve, midőn annak

alapja, oszlopai, felszerelése letéve, felépítve, berendezve és az egész betetőzve úgy készen áll, hogy századokkal dacolhasson. — Ily sikerrel nem dicsekedhetünk, de ezt talán nem is várta, méltányosan nem is várhatta senki. Őt éve annak, hogy visszanyerjük az alkotmányos tért és hogy országgyűléseink előtt felelős kormányfőként ülnek mi mindenesetre sokkal csekélyebb idő, mint mennyi alatt egy nemzet majd ezer éves alkotmányát gyökereken átalakíthatná, — azt az eddigi merőben kiváltságos alapról az egyenjogúság alapjára átépíthetné és a régi hagyományú jogos viszonyoknak méltányos megoldását keresztül vihetné! E tekintetben, bár sok történet, kétségkívül még igen sok teendő várta.

Van-e munkánknak sikere egy más értelemben? t. i. előre haladtunk-e, mutathatunk-e fel eredményeket? Erre mindenki, ki elfogulatlan, határozott igennel fog felelni; — mert a szentesített törvényeknek nem számát, de lényegét tekintve, nem tagadhatjuk senki, hogy azok közt a hatóságok és községek, meg az első bírósági törvényszékek rendezése jelentékeny érdemek és a felelős kormányzásnak és az alkotmányos életnek feltételeit képezik; továbbá a népnevelés, a kereskedelem és ipar; a közlekedés és államjavarok védelmének emelésére fordított tetemes pénzeszközök és czélszerű beruházások, ismét oly fontos intézkedések, melyeknek hasznos és üdvös volta mindenki által elismertetik.

Van azonban az általam feltett első kérdésnek egy harmadik értelme: kielégítő-e a kivívott siker, tekintve a letelt időt, és azon hosszúságos tanácskozásokat, melyeket arra fordítottunk? — helyes irányban működünk-e — s a mit létesítettünk, vezet-e a kitűzött és mindnyájunk által ohajtott célra?

Ez már megint olyan kérdés, mely fölött itéletet mondani e helyről nem vagyok hivatva, — erről a közvélemény, a legközelebbi választások fognak döntőleg nyilatkozni: csak constatalhatom és újra igazolhatom azon szomorú tényt, miként igen sok szép és jogosult remények hiúsultak meg, melyek a lefolyt országgyűléshez voltak és méltán voltak csatolva, — a mi nagy veszteség!

Nem fejeztem a veszteségnek azon okait, melyeket az egyik vagy másik pártnak szoktak szemére vetni; nem említem azokat se, melyekért egyrészt a kormányt, másrészt az ellenzékét vádolják, — én e bajnak okát mélyebben keresem, és úgy hiszem, megtalálom azt a képviselőház munka-rendszerének czélszerűtlenségében, mert meggyőződtem arról, hogy a képviselőháznak munka beosztása hibás, szabályai határozatlanok.

1) Lehet-e az évnek majdnem 9—10 hónapján át tartó országgyűlési időszakok mellett akár a képviselő testület, akár a kormánynak megfelelni mindazon kötelezettségeknek, melyeket az állam mindenikétől megvár, sőt méltán követel? (Élénk helyeslés.) Vállalkozhatnak-e független emberek a képviselőségre, ha nekik nem marad annyi idejük, hogy saját dolgaikat is elintézhessék? (Élénk helyeslés.) és ha mégis vállalkoznak, nem lesznek-e kénytelenek a közügyeket elhanyagolni, hogy magándolgaikat, függetlenségüknek ezen biztosítóját, végezhessék! (Nagy tetszés.) és a kormány megfeleljen-e adminisztratív kötelezettségeinek, ha kilencz hónapig folyvást az országgyűléssel van dolga? (Helyeslés.) Nem kénytelen-e vagy ezen ministeri székeket üresen hagyni, vagy a tárcájához tartozó ügyek elintézését másokra bízni?

2) Lehet-e egy alkotmányt most átalakító, tehát minden intézményét az új alappal összhangzásba hozni törekvő országban rövidebb ülésszakokkal beérni oly eljárás mellett, mint minő a képviselőháznak mostani szabályai szerint nem csak lehetséges, de tényleg gyakoroltatott is? — Midőn az államköltegetés tárgyalása majdnem 4 hónapot vesz igénybe, — midőn az interpellációk, indítványok, határozati javaslatok és kérvények előadása évenként legalább két hónapot emészt föl.

3) Lehet-e a mai osztály és központi bizottság igen complicált és czélszerűtlen rendszere mellett bármily törvényjavaslatot egykissé eltérőbb vélemények közt is illő gyorsasággal keresztül vinni. (Nem lehet!)

4) Lehet-e a házszabályok által még a tanácskozássokra is követelt 100 tagnak folytonos jelenléte mellett, hosszadalmas, fáradságos nem akarom mondani, unalmas beszédek alatt az elnökek, ki e végre csak csepegtetőjével és ha a természet megáldotta, erős hangjával rendelkezik, a csendet fentartani, melyet éppen az ilyen szónokok szoktak leginkább követelni. (Derűtlenség.)

5) Lehet-e az elnöknek ugyszólván, egyetlen jogával, a rendreutasítással a tanácskozási rendet kellően fentartani, midőn el vagy elem fogadása iránt a rendreutasított bíráskodni saját magát tartja jogosultnak? (Nagyon igaz!)

Az elnök jogai pedig annyira praecariussok, hogy én csak a t. ház minden oldaláról való istápolásának, és irántam való méltányosságának s halásan tapasztalt bizodalmanak köszönhetem, hogy mindezen hiányok mellett

így, mint történt, de korán sem úgy, mint kellett és én szerettem volna, teljesíthettem kötelességemet.

Ezekben fekszik nézetem szerint főoka annak, hogy három éves munkánknak nincsen annyi eredménye, mennyit mindnyájan ohajtottunk volna.

A mi már az általam feltett kérdésnek másik részét illeti, teljesültek-e a munkánkhoz kötött remények? erre föntebbiekben foglaltatik a válasz. A megíusult remények okai közé azonban kell sorolnom még azon véletlen akadályokat is, melyek minden számításokon kívül merülnek föl.

A francia-porosz háboru idején a beavatkozás és beleavatkozás esélyeitől megmentett ugyan bennünket kormányunknak általunk is istápolat óvatossága; — vérünk, vagyonunk nem lőn igénybe véve; de a közvetett hatást ugyis éreznünk kellett. Méltán megdöbbenünk s aggodalmaink föl lönek zaklatva, midőn láttuk, miként egyfelől a felvilágosodott, és bölcseszeretével mindenfelé szelid fényt árasztó szorgalmas német nemzet a jog uralmán, — állami létünk ezen egyedüli biztos alapján, — magát tulteszi, és a hódítás, meg az erőszak letitinek hitt korát idézi reánk; — másfelől az önvédelmében végkép megfoghatkozott francia nép az egyenlőség és testvériség jelvényei körül sorakozva, nemcsak végkép elbukott; de a vérsz e vonulata után fönnem hirdett szabad elvei dacára bukását saját maga ellen dühöngő pusztításaival még el is homályosította.

Ily ideglázító és meglepő események hatása alatt méltán kelle kérdésünk: hol kereszük hát, hol találjuk fel azon biztos alapot, melyre nyugodtan és a siker reményével fektethetünk jövőnket? Lemondjuk-e a joguralomnak köztünk meghonosításáról, melytől elválva az egyik fél győzedelmes diadalokat aratott, vagy mellőzzük az egyenlőség és testvériség elveit, melyek a másik felet előbb porba tipratni, azután önmaga ellen dühöngeni engedék.

Valóban be kell látnunk, és elszomorodva be kell vallanunk, hogy az emberiség még mindig csak tapogatozódik, és hogy nincsen iránytű, mely az ohajtott célhoz vezető utat biztosan megmutatná; mert az emberi nézetek s ezekből fakadó vágyak és remények ingadozó körét mindenfelé a családás ege fedi be, mely többnyire oly gonoszul játsza meg embereit, hogy éppen mikor kívánataikat teljesíti, akkor elégti ki őket legkevésbé, csak akkor értetvén meg velők, mennyire különbözik az eredmény a valóságban attól, mi után ők képezeleikben esengenek. — Csakis egyetlen alap van, mely csalhatatlanul igaz, s melyen kívül semmi állandót felállítani nem lehet, s ez az erény, melyről a költő ép oly szépen és igazán énekl: „Minden államnak támasza, talpköve a tiszta erkölcs, mely ha elvesz, Róma ledől s a rabigába görbed”. (Élénk tetszés.) Nem a lelketlen formák, nem a magas hangzásu izgató szavak: a tiszta erkölcs azon egyedüli biztos eszköz, mely a polgári társaságban boldogságra vezet.

Mig tiszta erkölcs és önzéstelen hazaszeretet lelkesíti Róma népét és kormányát, virágzott a birodalom úgy is mint köztársaság, úgy is mint császárság; — midőn fényűzés, hiúság, élvezet, puhóság, önzés s tunyaság az erkölcselenségnek annyi más neveivel kerekedett fölül, s rágódtak az államnak oszlopaitotva tárházain: „Róma ledől s a rabigába görbedt”.

Mentse meg az ég hazánkat ily romlottságtól, — táplálja fiait képleben az erkölcsiség erényeit, — óvja meg őket a viszálykodás és pártoskodás dühétől, egyesítse népeit a közös baba szeretetének magasztos érzelmében, hogy ettől lelkesülve hazafias öntudattal gyakorolják a küszöbön álló választásoknál nagyfontosságú jogokat, az alkotmányosságnak ezen legszébb attributumát s ne feledkezzenek meg arról soha: Miként Magyarországnak hű polgárainak a legeltérőbb nézetek mellett sem szabad soha egymás irányában ellenséges állást elfoglalni, mert ez annyit tenne, a történelem tanúsága szerint annyit tenne, mint lerontani első sorban állami létünket, azután ennek romjai alá temetni el nemzetiségünket! (Zajos tetszés.) A számra csekély, de a gondviselés által sok szép tulajdonokkal fölrüházott magyar nemzetnek egyetlen talizmánja van, s ez az egyetértés, melyet egyik ösünk oly szép hasonlatban ajánlt fiaiak egy csomag szorosan összefűzött vesszőt mutatván nekik, melyet a leg erősebb férfiezek se voltak képesek ketté szakasztani, mig fölbotva szétválasztott szálai mindegyikét, gyenge gyermekek könnyen törtelték szét.

Bizom a magyar nemzet józaaságában, melylyel ezt meg fogja érteni, s be fogja látni, miként valamint egyetértés mentett meg a multban, ugy csak az egyetértés tarthat föl bennünket a jövőben. (Tetszés.)

Ezen hitben és reményben veszek magam, elnökársaim és a jegyzői kar nevében is bucsut a t. képviselőháztól. Köszönöm a kitüntetés, melylyel megtisztelték, a bizodalmat, melylyel megajándékoztak s azon jó akaratot, melylyel istápoltak bennünket.

S most már végzem beszédemet, mint mindig most is ugyanazon hű kebelből fakadó fölkiáltással: éltesse a mindenható isten szerencsésen sokáig fölséges urunkat királyunkat! (Az egész ház a szélsőbal kivételével föláll és zajos éljeneket hangoztat.)

Éltesse, s családi örömökkal balmozza el fölséges asszonyunkat, mélyen t. királynénkat! (Lelkes éljenzés), éltesse és nevelje szép reményű fenséges korona-örökösünket, az egész királyi családot! (Élénk éljenzés.)

Boldogítsa Magyar, Horvát-, Szlavon- és Dalmát testvérországok népeit és dus áldással áarassa el szeretett hazánkat! (Hosszasan tartó zajos éljenzés.) (Vége)

Az 1869—72-ki országgyűlés.

(Somssich Pál jelentése.)

(Vége.)

Ezen ülésszakban

A miniszterelnök beadott 2 tjavaslatot: ezekből szentesítettett 1, u. m. a határörvidék után vállalandó közös költségek arányáról szóló; függőben maradt 1, u. m. az 1848. IV. t. cz. 3, 4. és 5. §-nak módosításáról szóló;

A honvédelmi s birodalmi véderő emelésére beadott 4 tjavaslat, 1 pedig a 2-ik ülésszakról maradt; ezekből szentesítettett 3, u. m. 1) a honvédszázaljak szaporításáról, 2) az 1872. évben kiállítandó hadseregi s tengerészeti ujonczok s póttartalékok megajánlásáról, 3) az 1869-ik évi népszámlálás alapján megajánlandó ujonczok számának megajánlásáról szóló;

függőben maradt 2, u. m. 1) A hosszasan szolgálalt altisztoknak a közszolgálatban való alkalmazásáról és 2) A m. kir. honvédségi Ludovika akadémia föllállításáról szóló törvényjavaslat.

Pénz-és adóügyekre vonatkozólag beadott 20 törvényjavaslat; az előbbi ülésszakokból fönmaradt 4.

Ezekből szentesítettett 15, u. m. 1) A fővárosi nagy körutáról, a 2 bányászati kiágazásról s az ott fölemelendő építkezések adómentességéről, 2) A Pestvárosa által fölveendő kölcsönnek adó és belyegmentességéről, 3) A 30 millió államkölcson fölveteléről, 4) A földadóról szóló 1868. XXV. törvényezikk érvénye meghosszabbításáról, 5) A házadóról szóló 1868. XXII. és 1870. LI. t. czikk érvénye meghosszabbításáról, 6) A jövedelmi adóról szóló 1868. XXVI. t. cz. hatályának meghosszabbításáról, 7) A személyes kereseti adóról szóló 1868. XXIV. és XXXIV. t. cz.-ek meghosszabbításáról, 8) A dohányjövédékről szóló 1868. XIV. t. cz. érvénye meghosszabbításáról, 9) A bor- és husfogasztási adótörvények és szabályok módosítása és ezek érvényének meghosszabbításáról, 10) A cukoradóról szóló 1868. XX. t. cz. hatályának meghosszabbításáról, 11) A belyeg és illetékek, s a díjak iránt föálló szabályok érvénye meghosszabbításáról, 12) A pénzügyi bíróságoknak Horvátországban ideiglenes fönartatásáról, 13) Az 1872-ik évi január és február havakban viselendő közterhek és fedezendő kiadásokról, 14) A köztörvényhatóságok közigazgatási, árva- és gyámhatósági költségeinek ideiglenes fedezéséről, és végre 15) Az 1872-ik évi államköltegetéséről.

Függőben maradt 9, u. m. 1) Az államtisztviselők nyugdíjazásáról, 2) A szab. első dunagőzhajózási társulat jövedelme biztosításáról, 3) A földadó-kataszter kiigazításáról, 4) A horvátországi urbéri viszonyokból eredő költségek beszedéséről, 5) A dohányjövédék és termesztről, 6) Az 1870-ben létesített előlegzési hitmívelt kezelési költségeinek fedezéséről, 7) A közös hadügyministernek engedélyezett 300 ezer frtnyi póthitelről, 8) Az 1869-ik évi közösügyi kiadásokra még fizetendő összeg fedezéséről, s végre 9) A Ferencz-csatorna engedélyokmánya módosításáról szóló törvényjavaslat.

Országos belügyeket illetőleg beadott 5 t. javaslat, a mult ülésszakból fönmaradt 2 t. javaslat. Ezekből szentesítettett 3 u. m. 1) A községek rendezéséről, 2) A közbiztonság megajánlására 1871-ik évre szükséges póthitelről, és 3) Az észak-amerikai kívándorlók állampolgárságának szabályozásáról szóló t. czikk.

Függőben maradt 4, u. m. 1) A magyar és az erdélyországi képviselőválasztási törvény módosításáról, 2) Budapest fővárosok beligazgatási szervezéséről, 3) A képviselői megbízásnak a közszolgálattal összeférhetlenségéről, 4) A Baja és Hódmezővásárhely városoknak köztörvényhatósági joggal fölrüházásáról szóló törvényjavaslatok.

Közmunka s közlekedés fejlesztése érdekében beadott 16 törvényjavaslat, a multból fönmaradt 10 törvényjavaslat.

Ezekből szentesítettett 14 u. m.: 1) Az Ausztria és Szászország közti vasuti összekötés kiegészítéséről, 2) A zólyom-besztercebányai vasut felépítéséről, 3) A fumei pálya-udvar és tengeri kikötő kiépítéséről, 4) A gömöri ipar-vasutak hálózatáról, 5) Az első magyar gácsországi vasut engedélyokmánya módosításáról, 6) Horvátországi államutak kiépítéséről s póthiteléről, 7) A gátrendőri intézményekről,

8) A vízszabályozási társulatokról, 9) A határörvidék s Fiume kerületi kikötők kiépítéséről és póthiteléről, 10) A miskolczi-diósgyőri és a marmarosziget szlatinai vasutáról, 11) A báttaszék-dombvári vasut engedély-okmánya módosításáról, 12) A gömöri iparvasutak hálózatának kiegészítéséről, 13) A Sinkpataknak Kis-Sink és Vojla községek határában fogantatosítandó szabályozásáról, s végre 14) a buda-pesti indóházakat összekötő vasut kiépítéséről szóló törv. czikk.

Függőben maradt 12 n. m.: 1) A munkács stryi vasut kiépítéséről, 2) A magy. kir. állampályák pesti udvarának kizárólag áruszállításra átalakításáról, és végre 3) a vasuti hálózatokról szóló 10 külön törvényjavaslat.

A nemzetgazdaszat-, ipar-, kereskedelem- és földmívelés előmozdítására beadott 5 törvényjavaslat, a multból fönmaradt 14 tjavaslat. Ezekből szentesítettett 15, u. m. 1) Az iparügyről s annak szabályozásáról, 2) A siáni királysággal, 3) A japáni császársággal, 4) A kínai császársággal, 5) A Spanyolországgal, 6) A guatemalai köztársasággal, 7) A perui köztársasággal, 8) A chilei köztársasággal, 9) Az uruguai, 10) Az argentinai köztársasággal kötött kereskedelmi és hajózási szerződésekről, 11) Az észak-amerikai egyesült államokkal kötött konszularis szerződésről, 12) A tengeri hajók közbizsáról, 13) A határörvidéki posta s távirat, és a tengerészeti szolgálat költségeiről, 14) A német birodalommal kötött távirati egyezményről s végre 15) Az észak-amerikai egyesült államokkal az iparvédjegyek iránt kötött szerződésről szóló t. czikk. Függőben maradt 4, u. m. 1) A tizedes suly- és mérték-rendszerről, 2) A közös külügyminister és az osztrák-magyar Lloyd-társulat közt, a tengeri postaszolgálat iránt kötött szerződésről, 3) A hajóépítés és fölszerelésre szükséges tárgyak vámmentességéről, s végre: 4) A Portugáliával kötött kereskedelmi és hajózási szerződésről szóló törvényjavaslatok.

A közoktatás-, és népnevelés s vallásügyi tárgyakat illetőleg: beadott 1 tjavaslat, a multból fönmaradt 6 tjavaslat. Függőben maradt mind a 7 törvény. u. m. 1) A vallászabadság gyakorlatáról, 2) A kisdodovokról, 3) A közép-oktatásról, 4) A pesti magyar királyi egyetemről, 5) A kolozsvári egyetem föllállításáról, 6) Az országos műegyetem új szervezéséről, s végre 7) A felnöttek oktatásáról szóló törvényjavaslatok.

Az igazságszolgáltatás, jog- és birtokviszonyok rendezése érdekében beadott 6 törvényjavaslat, a multból fönmaradt 16 törvényjavaslat.

Ezekből szentesítettett 17, u. m. 1) Az első folyamodású bíróságok szervezéséről, 2) A királyi ügyészségről, 3) A bírósági végrehajtókról, 4) A büntető törvény s gyakorlatra vonatkozó némely intézkedésekről, 5) A vadászati jog és gyakorlatáról, 6) Az első folyamodású bíróságok száma és székhelyéről, 7) Az urbéri fönmaradt birtokviszonyok végleges rendezéséről, 8) Az irtványokról, 9) Az arányosítás és tagosításról Erdély némely részeiben, 10) A magyar földhitelintézetéről, 11) A Franciaországgal, 12) A Svéd-Norvégországgal, és 13) Az olasz királysággal, a közbüntetések iránt kötött szerződésről kiadásra, 14) A számvérvőségi személyzet szaporításáról, és az 1871-ik évi XXXI, XXXII és XXXIII. t. czikk végrehajtására szükséges költségek fedezéséről, 15) A pénzügyi-hatóságok hatáskörének egyes törvényszékekre átruházásáról és a pénzügyi főtörvényszék ideiglenes fentartásáról, 16) A fölözlatandó első folyamodású kir. törvényszékekhez kinevezett bírák további alkalmaztatásáról, s végre 17) Az első folyamodású bíróságok szervezése folytán szükségessé vált átmeneti intézkedésekről szóló törvényezikk.

Függőben maradt 5 t. j. u. m. 1) A békebírákról, 2) A bérőldékről, 3) Az udvarbeli birtokviszonyokról, 5) A telepítvényekről, s végre, 5) A törvényszékek illetőségéhez tartozó bűnvádi eljárás ideiglenes szabályozásáról szóló törvényjavaslatok.

Bizottságok részéről beadott 1: Az ország czimerének meghatározásáról szóló tjavaslat, és ez függőben maradt.

Egyes képviselők részéről beadott 18 törvényjavaslat. A mult ülésszakból fönmaradt 12 t. j.

Függőben maradt mind a 20, u. m. 1) A felnőtt személyek elemi oktatásáról (Irányi), 2) Az igazságügy körébe tartozó törvénykönyvek és kisebb törvények alkotásáról (Dietrich), 3) A vallászabadságról (Irányi), 4) Az államhivatalok halmozása és ezekkel összekötött fizetések megszüntetéséről (Bobory), 5) Uj adórendszer kidolgozása és életbeléptetéséről (Irányi), 6) A kir. kisebb haszonvételek megszüntetéséről (Kollár), 7) A történelmi műemlékek és régiségek fönartatásáról (Henszlimann), 8) A szőlőválságról szóló 1868. XIII. t. cz. módosításáról (Dietrich), 9) A hírlapok s nyomdak iránti biztosítási összeg megszüntetéséről, (Gonda), 10) A testi büntetés eltörléséről az iskolákban (Irányi), 11) Az urbéri örökvtársági 1868. XXXIII. t. cz. módosításáról (Boezkö D.), 12) A halálbüntetés eltörléséről (Schwarz),

13) A Kővárvidék részére N.-Somkúton fölláttatandó törvényszékéről (Pap József.) 14) Az italmérségi jog megszüntetéséről (Móricz Pál.) 15) Magyarország részére 5 fővasútvonal megállapításáról s egyéb közgazdasági csatornázás és folyamszabályozásról szóló összesen 5 törvényjavaslat (P. Tóth Vilmos.) 20) Némely szerzetek és zárdák eltörléséről (Majoros István) 21) A nőknek a férfakkal egyenjogúsításáról (Majoros.) 25) Küküllőmegyében Dicső-Szt.-Márton városába egy kir. törvényszék fölláttatásáról (Babori.) 27) A hirlap biztosíték eltörléséről (B. Podmaniczky.) 28) Az italmérségi jog szabályozásáról, (Luksits.) 29) A képviselőválasztásoknál elkövetett visszaélések és vesztegetések megbüntetéséről (Irányi.) 30) Rozsnyón kir. törvényszék fölláttatásáról (Gömöri Szentágh Pál.)

BELFÖLD.

Gyulafehérvár ápril 17.

Ha a küljelek nem esálnak, városunk rendezése és a val kapcsolatban álló tanács tagjainak megválasztása a rendszerető békés polgárok ohajtásainak megfelelőleg fog keresztülvitetni. Ideje is, hogy a polgárság magát valahára emancipálja a szélsőbal malnára és nemzetünk veszedelmére működő hirhedt germanisator machinatioja alól. A nem sokára lelépő tisztikara csak nem minden gyengeségeiről elnézők lehetünk, da azt a polgárság intelligens osztálya megbocsátani alig fogja, hogy horizonja szűk volta okozta, miként egy ide beállott germanisator itt ugynevezett „deutsche Gemeinde“-nek vetette meg alapját és a békés egyetértésben élő nemzetiségek közze az egyenlenség és bizalmatlanság átkos magvait elhinteni igyekezett. Bár ki legyen városunk polgármestere, — azokon kívül, kiket a csekély számú dámonok kiszemeltek, — bizton reméljük — s mert mind a két jelölt nem elég garantiát nyújt, — bizton hisszük is, — hogy engedni nem fogja többé, hogy a város régi jó magyar szelleme egy tőszurason kiszivárogon.

A piaci vásárvám haszonbélőinek napunkinti zsarolásának beszüntetését is biába kérelmeztük eddig, — s bár az illetők hatósági assistentia mellett úzik gazdálkodásaikat, — a polgárság még csak a haszonbélő szerződés feltételeiről sem értesülhet. De erről közelebb. x. y. z.

A „Magyar Polgár“-ról.

Pap Miklós megszaktad krisztusi türelmének közmadzagát a M. Polgár három négy számán keresztül próbálgatja megint összebogarozni. Az első roham úgy látszik sikertelenül folyt le, felhasználjuk tehát a kis intervallumot s megteszük érte azt a szíveséget, hogy újabb mérgekesdési anyagot szolgáltatunk neki. Olvasóinktól pedig bocsánatot kérünk.

A Kelet apr. 10-iki számában tükröt tartottunk a M. P. és valami politikai Eckensteher elé, ki setétben intézett piszkos támadást a kolozsvári kormánypárt ellen.

Pap Miklós erre kinyilatkoztatta a M. Polgárban (82. sz.) hogy már most isten legyen irgalmas, kegyelmes nekünk, de ő nem többé. Es emberül igyekezett is megtartani szavát. Addig velünk éreztetett magas kegyét megvonva: három-négy számon keresztül morzsolta és tette semmivé a Keletet, szerkesztőjét, munkatársait s természetesen az erdélyi Deák-pártot is — már t. i. az ő hite szerint.

Mert, hogyan ne lenne semmivé téve egy párt, egy lap, egy szerkesztő, midőn Pap Miklós, mondjuk Pap Miklós és a Magyar Polgár, mondjuk a Magyar Polgár „aljas, tányérnyaló, zsanád, jézsuita, gyáva, hazug, arcátlan“, s mit én tudom miféle szavakkal spékelt „vezérezkiket“ kanyarít róluk.

A dolog, „édes“ Pap Miklós ur, így áll: Másfél éve vált keserű kötelességemmé, hogy folytonos figyelemmel kísérjem P. M. u. n. hirlapírói működését. Ez idő alatt azt a tapasztalatot szereztem magamnak — s ha szükség lesz rá, alávetem magam annak a torturának, hogy ama lap minden egyes számát végig néze, részletes adatokkal illusztráljam az állításomat, mely szerint: Pap Miklós soha egyetlen politikai vagy társadalmi kérdést föl nem vett, ki nem fejtett, meg nem vitatott s a komoly és higgadt discussio terén sem az intelligenciális, sem a tudományos tehetség, vagy készség egyetlen szikráját el nem árulá. E helyett van neki három „hirlap-írói“ fegyvere. —

Egyik a fentebb jelzett irmodor; másik „az irodalmi összeköttetés megszüntetése“ — az a méltóságos és rettenetes halgatás, mely a közelgő zivatart előzi meg; s a harmadik az, midőn egy elpuftantott golyóval rántjuk ki magunkat abból a hinárból, melyből — ha hirlapírók vagyunk — a szellem és tanultság fegyvereivel kellene kiszabadulnunk.

A Keletnek volt módja mindhárom „fegyverről“ meggyőződést szerezni magának.

Nekünk azonban ennél magasabb fogalmaink vannak a hirlapírói tisztról és feladatáról és ismét teljes tudatában voltunk kezdet óta s vagyunk most annak, hogy mit tesz az, ha az ember arra van kárhóztatva, hogy ily fegyverekkel szemben kell a párt érdekében küzdenie. Szerencsére az olvasó közönség tudja rég, hogy mily nyomatókat kell és lehet tulajdonitnia a M. P. írka-firkáinak.

Es mi ezt tudtuk előre, s valamint ezek daczára elvállaltuk a megtisztelő felhívást és szerkesztettük a Keletet, a hogy isten tudunk adta, úgy Pap Miklós sem egyik, sem másik „fegyvere“ nem riaszt vissza kötelességünk teljesítésétől, mely az, hogy a Polgár hőbortjait, káros vagy nevetésges, igaztalan vagy valótlan állításait kellő világításba helyezzük olvasóink előtt.

Azt látjuk, hogy Pap Miklós szeretné a világgal elhitetni, hogy az erdélyi baloldal és az ő személye egy; legalább a baloldal tettei és állításai megtámadását saját személye ellen intézett megtámadás színében erőlködik mindig feltüntetni. Mi valamint a személyekkel csak annyiban foglalkozunk, a mennyiben azok elválaszthatlanok a dologtól, — úgy szívünköl sajnáljuk, hogy az erdélyi baloldal hirlapírói képviselője a szellemi és tanultsági inpotentia bajában sínik — de a tényleges állapotokba kénytelenek levén magunkat beleadni: kötelességünknek tartjuk pártunk érdekében megostromolni ama pártot, mely nem tud, vagy nem akar más organumot és szerkesztőt keresni, mint a „Magyar Polgár“ és Pap Miklós.

Ettől „édes“ Pap Miklós, egyik „fegyver“ által sem hagyjuk magunkat visszariasztatni, mindaddig, míg helyünket erősebb osztrómlónak átengedni nem tudjuk.

A mi a fennforgó kérdést illeti: fölkerestük Pap Miklóst, hogy mutassa ki, mi az a mi valótlan a lapunk apr. 10-diki számában megjelent (Sz. jegyű) cikkben.

Ő ezekre nem is reflektált, hanem e helyett, természetesen, kaptunk egy csomó záptojást. Talán több is, talán egyből is fog következni. Elvárjuk s megálljuk.

Azt az eddigiekből látjuk, hogy (Sz.) jegyű cikkünk, miután az egyik „fegyver“ félretételét s a másik elővételét idézte föl, nagyon is elevenre tapinthatott. Pap Miklós ez önkénytelen nyújtott bókját a cikkíró nevében elfogadjuk. Köszönet ez indirect dicséretért, s a meghódolásért, midőn a tárgyat teljesen mellőzve személyünket aval tünteti ki, hogy országvilággal tudatja azt, hogy nincs megelégedve velünk. E kitérítést továbbra is teljes erőnkkel igyekezzünk kiérdemelni.

Jövőre akárhogyan lesz: ismerjük kötelességünket. Természetesen jobb szeretjük vala, ha az ellenfél is azt tartja vagy tarthatja ambíciójának, hogy az ész és tanultság fegyvereit forgassa minél ügyesebben, — de miután ultra posse nemo obligatur: megadjuk magunkat sorsunknak.

Ennyit mi is „előlegül.“

Szerk.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, ápril. 19. 10 ó. — p. d. o.

Erkezett: 19. 10 ó. 50 p. d. o.

Novikow bécsi orosz követ Lónyai kíséretében meglátogatta Deák Ferenget, hosszasanban igen szívélyesen társalgott vele a két ország viszonyairól, melyeknek hirtelen fejlődésük miatt különösen szükségük van a békére.

Városi restauratiókban pártunk mindtöbb győzelmeit arat; legközelebb Miskolczon, Székes-Fehérvárt, Kanizsán diadalmaskodott.

Londoni hírek szerint Bismarck ultimatumot küldött Versaillesba, melyben a francia hadsereg alábbiállítását követeli. ellenkezőleg megszállással fenyeget. Ezen fenyegető hír roppant feltűnést okoz, de talán alaptalan.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, ápril 18-án.

— **Negyedéves t. előfizetőinket kérjük, hogy megrendeléseiket lapunkra — a legolcsóbb postai-utalványokkal — mielőbb szíveskedjenek megtenni, nehogy a példányok küldésében fenakadás vagy zavar történjék.**

— **Ő császári és apostoli kir. felsége a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott a m. kir. miniszerelnökhöz intézni: Kedves gróf Lónyai! Szeretett leányom eljegyzése alkalmából testületek s egyes lakosok az ország minden részeiből üdvözlő feliratokat és szerencse-kíváratokat intéznek hozzám és családomhoz. Hazám iránt tanúsított hűragaszkodás és meleg részvétel ez újabb jeleit, melyekre mindenkor**

kedvesen fogok emlékezni. szívesen fogadva, utasítom önt, miszerint a feletti örömet, őszinte köszönettel együtt köztudomásra hozza. Budán, 1872. évi ápril hó 17-én. Ferencz József s. k.

— **A korona-herceg vizsgálatáról** a „B. K.“ a többek közt így ír: A két napi vizsgálat, melyen a főséges koronaörökös szókolt fáradszón szellemi élénkséggel haladott keresztül, világos és öröndetes képét nyújtotta. Ő Fensége tudományos haladásának; s míg egyrészt kitüntette, hogy a főséges koronaörökös a tantárgyak megtanulásában és szabatos előadásában tökéletesen megfelelt a várakozásnak; másrészt a tárgyak fölfogása és megítélése fényesen igazolta korát meghaladó szellemi kifejtettségét s azon kitűnő sajátosságát, hogy tanulmányait önállólag iparkodik fölfogni. Ő Felsége kegyeskedett a Főséges koronaörökös legmagasb elöljárólását biztosítani, s a tanároknak egyenkint teljes elismerését kijelenteni. —

— **A királyné Ő Felsége** a budai irgalmas nénének egy építési hely megvásárlhatása tekintetéből 100 frtot ajándékozott.

— **Kihallgatás a hajón.** Pár nap előtt, a mint ő fősége a „Maros“ monitor Lipót bajor herczeggel szemlélt, egy vidéki földműves tolakodott a hajó felé s mindenkép sürgette, bocsássák őt a király elé, hogy kérvényt átnyújthassa. Az őt több ízben figyelmeztette a pórt, hogy menjen istenhírével, most nincs ideje a kérvény átnyújtására; hanem az hangosan panaszlá, hogy minden fáradsága daczára sem juthatott kihallgatáshoz, és addig el nem megy, míg a hajóra nem bocsátják a király elé. A zaj, hangos beszéd ő fősége előtt is föltűnt, ki ép a fedélzetén volt s azonnal kiküldte szárnysegédét megtudakolandó az élénk párbeszéd okát. Az őt elmondá a történetet s a király azonnal utasítá szárnysegédét, hogy vegye át a folyamodványt a földművestől. A szegény ember egész boldogan távozott, midőn tudtára adták, hogy a király az átnyújtott iratot még meg is jegyezte.

— **Irodalmi pályázat.** A pesti egyetemi hittudományi kar pályázatát hirdet oly műre, melyben a katolikus hitigazságok összefüggőleg, kellemes modorban, figyelemmel az időszertit gondolkodásra, nem annyira szakteológusok, mint inkább a különben művelt közönség vallási igényeire alkalmaszva, mintegy 25—30 ivnyi terjedelemben legyenek előadva. A legjobb műnek jutalma 500 frt a Horváth-féle alapítványból. — A pályaművek, melyek részletes tárgymutatóval is legyenek ellátva, lapszámozva, fűzve, a szerző nevét rejtő jelmondatos levél kíséretében, legkésőbb 1873. ápril 30-ig, melyen túl nem fogadtatnak el, a m. kir. egyetemi hittankari dekánságához intézendők.

— **Dr. Takács Lajost,** városunk szülöttét, ki az egyetemi magántanári képesítést közelebb nyerte meg, a magyar általános hitelbank titkárává választotta.

— **A muzeum-egylet** igazgató választmányának, szombati, április 20-iki, tudományos ülésén (tanácsház nagy terme, délután 5 órakor) dr. Dobránszky Péter fog értekezni „A népszámlálás közmívelődési jelentőségéről.“

— **A gr. Nemes-féle kert** külső-monostor utczában, rövid idő alatt egyike lesz a legszebb nyári mulató helyeknek. Bérloje Bartha Lajos semmi áldozatot nem kimél, hogy e terjedelmes és épen mulató kertnek alkalmas helyiséget a nagyvárosok hason mulató helyeivel egyenlő színvonalra emelje. Két bejárása van, egyik a sétatér felől, másik a monostor utcáról. A sűrűn árnyalt fasorok között elterülő széles hely pompás táncztermül kínálkozik. Mint halljuk, a jövő hó első napjaiban e kert közhasználatra megnyitatik.

— **A jogakademiai** ifjuságnak folyó hó 21-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor szokott helyiségében közgyűlése lesz, melyre a t. joghallgató urak tisztelettel meghívattak. Kolozsvárt, ápril 18-án 1872. Lukács László, elnök. T. Nagy Imre, jegyző.

— **A gróf Karácsonyi palotában** e hó 16 án rendezett tánczestély a külföldi vendégek tiszteletére rendezett mulatságok legfényesebbike volt. A társaság, melyet e fényes estély a fénytől ragyogó termekbe vont, a főuri világ ismertebb alakjain kívül az irodalom és művészet több tagjából is állott. Külföldi vendégek a gyászoló porosz nagy követen kívül teljes számmal jelentek meg, gr. Andrassy nagy fejével, valamint Lónyai gróf nejével s Tóth Vilmos kivételével a miniszerelnök mind. A szívélyes házi ur bájos leánya Adrienne contesse körül a társnő igen szép koszorúja fonódott, kikkel a szépség aranyalmájáért mr. Ja az egyesült államok követének leánya és a dánkővet neje méltán versenyeztek. A táncz éjjel előtt kezdődött és 5 óra felé ért véget.

— **Herman Ottó** a Polgárban a jobb oldálnak szemére veti, hogy a calumniare audacter elvét követi; ugyanazon cikkében aztán ilyen bagatelis calumniákkal áll elő: a jobboldali képviselők „kötelességüket elárulták;“ „felragalmazódtak a pellengrére;“ a keleti vasút Andrassy gróf gezei jószágáért mellőzle

Ludast (hol pedig Andrassy grófnak, köztudomásulag, szép birtoka van); Bánffy B. grófnak építette S z t á n á t, sat. Továbbá a kormányt és többséget vádolja a felekezeti népiskolák mulasztásaiért; haragszik, hogy a telekkönyvezést nem lehet egy perczre felfutni, mint a M. P. cikkeit s mindezeknek koronájul megsérti az írói anonimias jogát. Valóban calumniare audacter; de legalább ne tagadnák meg saját tetteiket.

— **Szenkovich Márton** ur 5 frtot tette le szerkesztőségünköl a kolozsvári árvaház részére; köszönettel áttettük az egylet titkárához.

— **A b.-magyar-utezai kapu** lebontásához — mint értesülünk — még a tavaszon hozzákezdének. E célból a Máriafy házat környező védfalat, melyet városunk képviselője 1600 frton sajátított ki, már le is bontatták s így most Kolozsvár egyik legszebb történeti emléken a sor.

— **Both János,** sz. k. városa választott polgára, élete 52-ik, boldog házassága 25-ik évében, hosszas betegség után rohamos tüdőszélhűdés következtében, f. hó 17-én meghalt. Földi részei ma délután tétetnek örök nyugalomra Béke fölötté!

— **Offenbachot** s „Hólapdáját“ kedden este nagy kitüntetésekkel fogadták a német részvénytársaságban Pesten. A vezénylőtámla borostyánnal vol körülveve, s midőn az operettek mestere felvette a vezénybotot, zajosan tört ki a taps és éljenzés.

— **A vízár** csupán Békésmegyében több mint 100,000 holdnyi területet öntött el. A földárja oly helyeken is fölcsep, hol emberemlékezet óta soha sem volt víz. Így van ez Szeged környékén is.

— **Önálló Magyarország.** Berliuben egy térkép jelent meg: a jövő mappája. Itt már teljes nagyságában kiterjeszkedik a német császárság, magába öltve Csehországot, Ausztriát egész Triestig. Szent István birodalma mint önálló állam szerepel szomszédságában. Prágában látták e káprázatos tüneményt.

— **Károly Lajos** a pozsonyi caroussel ünnepélyen szintén részt veend:

— **A strasburgi egyetem** ünnepélyes megnyitása idei május 1-én történik. A német kultura újabb győzelme ez, s így megint ünnep lesz Németországban.

— **Páris város** költségvetését a jelen évre pár nap előtt állapította meg a községtanács. Rendes budgetül 194.667,823, rendkívüli gyanánt 308.922,903 frankot állapítottak meg, s az egyensúly helyrehozása végett 14.100,000 franknyi új adót kellett kivetni.

— **Az észak-amerikai** államokban az utolsó ötvenként év alatt 2.538,149 német települt meg.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Ápril 19-én 5%. Metalliques 100 fr 63.40
Kamat —. —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 69.50
1860. Kölcsön 101. —. Bankrészevény 823
Hitelintézeti részvények 322.50.
London 10 ft. st. 111.15. Ezüst 109.25.
Cs. kir. arany 532. —. Napoleondor 8.87.

Urbéri kötvények: Magyarországi 81.80.
Temesi 79.25. Erdélyi 77. —. Horvátországi 82. —.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)

Idegenek névjegyzéke

Biasini szállodájában Kolozsvárt, ápril. 17-én.

Zászlófi János, birtokos Sz.-Ujvárról. Luki János, birtokos Deésről. Nagy Imre, ügyvéd Gy.-Fehérvárról. Székely Miklós, törvényszéki ülnök Tordáról. Egyed József, Gy. Fehérvárról. Pap Péter, Gy.-Fehérvárról. Oltsvári András, birtokos Deésről. Lázár Ferencz, birtokos Ördögkútról. Molnár István, Gy.-Fehérvárról. Kovács Károly, Deésről. Grosz Antal, Pestről. Gáll Ignác, Gy.-Fehérvárról.

Biasini gyorskocsi menetrendje

1872. január 1-től:

Kolozsvárról Szamosujvár Deésre mindennap reggeli 8 órakor. Deésről Szamosujvár Kolozsvárra, mindennap délutáni 1 órakor. 1 személyre ára 30 font szabad podgyással Szamosujvár 2 frt 40 kr. Deésig 3 frt 20 kr. — Kolozsvárról Torda és Felvinczre naponta kétszer reggeli 7 óra és délutáni 4 órakor. Egy személyre ára Tordáig 2 frt. Felvinczig első és közelső Coupe 4 frt, hátulsó coupe 3 frt 50 kr. 30 font szabad podgyással. Felvinczről Torda és Kolozsvárra mindennap kétszer reggeli 5 óra és délutáni 6 órakor; a Kolozsvár és Felvincz közötti napontai gyorskocsi menetek mindig a vonatok indulására érkeznek oda, és megérkezésük után jönnek Kolozsvárra.

*) E rovat alatt kölöttekért csupán a saját költségében vállalt felelősséget a Szerk.

(156)

(1—*)

Végladás.

GUGGENBERGER PÁL

czég alatti

nürnbergi-diszáru és porcellán-kereskedés

Kolozsvártt, főter br. Radák-ház alatt.

üzlet megszüntetés következtében,

a folyó 1872. év Április hó 19-dikétől kezdődőleg,

tetemesen leszallított áron,

végladásra kerül.

Főbb cikkek:

Több száz pár női- férfi- és gyermek-czipő brúnelle-, kelme és bőrből.

Férfi kalapok: posztó-, filc- és szalmából.

Utazó-, levágó-, vadász- és halász eszközök.

Bőröndök-, utitáskák-, sétatáskák-, esernyők.

Pénz- és szivar-tárcák; tájtékpipák és szipkák, sat. sat.

Nagy karlsbadi porcellán-raktár; étkező-eszközök.

Talmi-arany díszcikk.

China-ezüst tárgyak.

Pipere-cikkek.

NAGY MENNYISÉGŰ

gyermek-játékok.

Pipere-szapponok, hajkenőcsök, illatszerek, fogpépek, fogporok, fésűk, kefék sat. és számtalan más, a közéletben minden perczben szükséges tárgyak.

(154)

(3—3)

Közgyűlés.

A m.-valkói, kelezeli és k.-ujfalusi birtokosságnak f. évi ápril-hó 21-én d. u. 4 órakor Kolozsvártt közgyűlése lesz, melynek főtárgya, az alóli lemondása következtében megüresült alinspector állás betöltése lesz.

A t. cz. birtokos urak felkérnek abban mentől számosabban venni részt.

Kolozsvártt, ápril 15 én, 1872.

GYARMATHY MIKLÓS,
alinspector.

(367)

1/20

(4—*)

Alóli Májor urak Breslauer fehér mell-szőrpöt idült nátház, tartós köhögés és tüdő elnyalkasodás ellen kitűnő sikerrel használtam, és egy néhány palack használa után egészségem teljesen helyreállott, minek folytán a neveztem szőrpöt hasonló bajokban mindenkinek bizton ajánlom. Győr, 1864, június hó 25-kén

DEÁKY ZSIGMOND.

casaropoli püspök s győri nagy prapost.

Egy kisebb üveg 60 kr., nagyobb üveg 1 frt.

Kapható: Kolozsvártt Binder K. gyógyszerésznél belső mon. storuteza a Redout során, és C. M. MEGAY K. Fejérvártt.

„Wiener Commissions-Bank“

VÁLTÓIRODÁJA

— Kohlmarckt, 4-dik szám —

kibocsát

vétel-jegyeket

az alább feljegyzett sorsjegy-csoportokra, s ez összeállítások már azért is a legelőnyösebbek közé számíthatók, mert minden ily vételjegy tulajdonosának alkalom van adva, minden fő- és melléknyereményt egyedül megnyerhetni a ezen kívül

aranyban 30 frank és bankjegyben 10 forint kamatban részesülhetni

A csoport (Évenként 16 huzás) Havi 10 forint részletfizetés. — Az utolsó részlet lefizetése után minden résztvevő következő 4 sorsjegyet kap:

egy 5%, 1860-ki 100 forintos államsorsjegyet. Főnyeremény 300,000 frt. s a sorozatos sorsjegy 400 forinttal visszaváltatik.

egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet.

Főnyeremény 600,000, 300,000 frank valószínű aranyban.

Egy hrczg. braunschweigi 20 talléros sorsjegyet.

Főnyeremény 80,000 tallér minden levonás nélkül.

egy insbrucki (tyróli) sorsjegyet. Főnyeremény 30,000 forint.

B. csoport (Évenként 13 huzás) Havi 6 forint részletfizetés. Az utolsó részlet lefizetése után minden résztvevő következő 3 sorsjegyet kap:

egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet. Főnyeremény 600 000 frank valószínű aranyban.

egy hrczg. braunschweigi 20 talléros sorsjegyet. Főnyeremény 80,000 tallér minden levonás nélkül.

egy szász-meiningeni sorsjegyet. Főnyeremény 45,000, 15,000 frt. délnémet ért.

Vidéki megrendelések pontosan és utánvétel mellett is eszközölhetnek. — Nyeremény-lajstromok a huzások után bérmentesen — ingyen küldetnek meg. (149) (3—30)

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvártt

kaphatók:

Legujabb és figyelemreméltó hangjegyek

zongorára:

POTPOURRI

Offenbach „trapezunti herczegnő“

czímű operette-jéből. Ára 1 frt 5 kr.

Franczia-négyes

Offenbach „trapezunti herczegnő-je

dallamai után Kaulichtól. Ára 54 kr.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

INDULÓ

Offenbach „trapezunti herczegnő-je

dallamai után Fahrbaechtől. Ára 60 kr.

TARNA VIZE lassan folyik medrében.

Csárdás Tisza Aladártól. Ára 60 kr.

EJNYE, EJNYE azt a betyár.....!!!

Csárdás Tisza Aladártól. Ára 60 kr.

Resenyői lakodalmas.

Csárdás Tisza Aladártól. Ára 60 kr.

Sárga ugorka, zöld a levele.

Népies dallamok.

Átírta és részben szerző Szentirmay Elemér. Ára 60 kr.

Lach-Polka. (Schnell.)

Componirt von A. Seifert. Ára 50 kr.

Songes d'amour.

Keringő Godfreytől. Ára 1 frt 20 kr.

(145)

(3—25)

Földhitel kölcsön

Telekkönyvileg rendezett földbirtokokra, 5% % kamat 2 1/4 % törlesztés 22 évre. — 5% % kamat 1% törlesztés 34 évre, nagyobb kölcsönöket még előnyösebb feltételek mellett is eszközöl a hatóságilag engedélyezett általános

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda“

Kolozsvártt bel-monostor 178 sz. emelet. Értekezhetni d. u. 1-től 4 óráig.

Minden üres kupás üvegért 10 kr. adatik.

(144)

(2—*)

BOROK és SÖRÖK

Karvazy Gyulától

főter gróf Teleky-ház.

Üvegestől számítva

1 kupa asztali (pecsételt cylinderben)	58 krajczár.
1 „ „ finomabb	70 „
1 üveg bakator 1/2 kupás	60 „
1 „ „ 1/4	30 „
1 „ magyaráti 1862-beli 1/2 kupás	70 „
1 „ „ „ 1/4	35 „
1 „ Riszling 1/2 kupás	70 „
1 „ „ „ 1/4	35 „
1 „ Budai vörös 1/2 kupás	60 „
1 „ „ „ 1/4	30 „

1 kupa Budai cylinderben 1 ft.

1 palack Schwechati Dreher-sör 40 kr.

1 „ Ficko-sör . . . 50 kr.

Fenn-jegyzett borok és sörök jégpinczéből adatnak ki.

Vidéki megrendelések pontosan eszközölhetnek.

Minden sörös üvegért 10 krajczár adatik.

(155)

(2—3)

Hirdetmény.

Folyó évi május 2-dik és 3-dik s eshetőleg következő napjain Nagy-Szebenben, a Sagthor előtti 707 számú, előbb Fülel, most br. Bruckenthal-féle kertben, a br. Bruckenthal Károly nevét hordó hitbizományhoz tartozó

csitrom- és narancs-fák,

valamint nagy mennyiségű

cserepes virágok

nyilvános árverésen eladatnak.

Egyes darabok, kéz alatt, előbb is megvehetők.

Ez esetben felvilágosítással szolgál a br. Bruckenthal-palota házmestere, Draser Dániel, vagy a kertész, Marosi Mihály.

Nagy-Szeben, április 13-dikán, 1872.

A br. Bruckenthal-féle hitbizományi javak igazgatósága.